

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállal közt.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A házszabályrevízió.

Budapest, 1904. nov. 4.

Tisza István gróf a szabadelpártnap konferenciáján körvonalozta azon határokat, melyeket ő a házszabályok módosítása érdekében, mit ma a Házban indokolt is, szükségeseknek tart. Tagadhatatlan, hogy ő oly mederben tartotta felszólalását, mely a 21-es bizottság önálló meggyőződését semmiben sem érinti, és e fellépésének köszönhető, hogy az egész törvényhozásban az az álláspont kerekedett felül, miszerint lehetséges, hogy a házszabályok módosítása oly alakban és arányban fog történni, mely a kívánalmaknak megfelel anélkül, hogy a kisebbség jogai csorbát szenvednének.

A revízió szükséges, ezzel a kérdéssel a politikusok tisztában vannak, mindazonáltal, hogy örömet kellett a szabadelpártnap Tisza István konczilliáns fellépése, a melylyel tárgyalanná tette azon szállingó híreket, a melyet a sajtó egyes organumai terjesztettek. Heteken át szölt e frázisokból a rágalom, Bécs akarja a házszabályrevíziót és Tisza csakis azért kapott megbízatást, mivel kötelező ígéretet tett Bécsnek, hogy a házszabályok módosítását keresztül viszi.

Nézzük e kérdést közelebbről és mindjárt tisztában leszünk vele.

Még élénk emlékezetünkben van a törvényen kívüli állapot és akkor azt tapasztaltuk, hogy a kormány költségvetés nélkül is kielégítette az ország szükség-

leteit. Akadályt, végzeteljes akadályt csupán az ujonczok megtagadása képezett. Ez tudvalevő dolog. Tehát, ha Bécs befolyásáról beszélhetünk, igaznak bizonyul a feltevés, hogy Bécs elejtette volna az ujonczmegtagadásra vonatkozó óriási akadályokat. Bécsnek érdeke az ujoncz és nem a normális költségvetés és ha Tisza épp csak az utóbbit akarja a megengedett korlátok között keresztül vinni, tanujelét szolgálja politikai tapintatának.

Tisza intencióiban, ha nem is kételkedünk, aggályaink mindazonáltal vannak is ez már eleve a 21-es bizottság működésére vonatkozik. Az ellenzék épp oly helytelenül járt el, mint az Andrassy csoport, mely egyáltalán a közös tárgyalás alól magát kivonta.

Ez a politika sem nem helyes, sem nem logikus. A bizottságban tisztázódhattak volna a vélemények, azonban nagyon kérdéses, hogy a 21-es bizottság meg e fog felelteni azon követelményeknek, melyeket tőle joggal elvárhatunk. Félő, hogy e bizottságot nárteltekintetek is vezérelhetik, mert hát hiába, a 21-es bizottságban miután az ellenzék és az Andrassy-csoport visszavonta magát, nem akad senki, aki tudásával irányt szabhatna ama határoknak, amelyek mulhatatlanul szükségesek a bajok szanalására.

A politikai helyzet.

A mai ülés eseményei jobban tisztázták a helyzetet. Most legalább a teljes bizonytalanság helyébe a teljes bizonyosság lépett: a harcz. A leg-

nagyobb meglepetést az keltette, hogy Tisza már a *holnapi ülés* napirendjére kitűzte a házszabályrevíziós indítvány tárgyalását. Erre senki sem számított, a kormánypárton a legkevésbé, úgy hogy ami kor *Polónyi Géza* a névszetinti szavazás után azt indítványozta, hogy a hétfői ülésen kezdjék az indítvány tárgyalását, nagy és gunyos tiltakozás támadt.

— *Hogyne?! Nagyon sürgős nektek? Majd lesz arra idő!* — kiabáltak Gajáriék.

Tisza azonban pillanatnyi sikerért oda dob egész programot. *Polónyi* után felkelt és kijelentette, hogy az indítványt nem fogadja el, mert a huszonegyes bizottság kiküldésének kérdését már holnap tárgyalatni kívánja. Pártja meglepetten éljenzt neki, de látnató volt a megdöbbenés is ezzel a hirtelen elhatározással Tisza a német szerződésről szóló törvényjavaslat tárgyalását elejtette, mert holnap már megkezdődik ez a harcz, amelynek terjedelmét még belátni sem lehet. Az ellenzék hangulata a leg-harciasabb. A függetlenségi párt mai határozata ennek teljes mértékben megfelelő lesz. *Polónyi Géza* a folyosón egész csomó kormánypárti képviselőnek, aki békitgette, így szölt:

— Beszélhetek nekünk, amit akartok, hivhatjátok, de Tiszának nem adunk semmit. Nála nem az a kérdés, mit akar, de miért? Erre pedig az esti értekezleten megadom a feleletet!

A függetlenségi párti képviselők lelkesen megéljeneztek érte.

Nagy feltűnést keltett a folyosón, hogy gróf *Apponyi Albert* és báró *Bánffy Dezső* félóránál tovább tartó tanácskozást folytattak egymással.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A hercegné nihilistája.

— Francziából. —

A hatalmas R. Mihály herceg, Párisban ismerkedett meg Contremont tábornok leányával, a szép Madeleine-vel, akit teljes okkal nevezett a párisi társaság «szépnek», mert csakugyan gyönyörű volt. A szépsége talán még nagyobb volt a szegénységénél is, pedig a hős tábornok elég mostoha anyagi viszonyok között hagyta hátra gyászos özvegyét és szép áróját.

Mihály herceg, daczára negyven esztendejének, és daczára megcsontosodott agglégényi elveinek, amelyek ellen a legelőkelőbb szentpétervári hölgyek hiába küzdöttek, egyszerre és izzó erővel szerelmes lett. Olyan fiatalos erővel kapta el a herceget szenvedélye, hogy csuda. Egy este pedig azzal a kérdéssel lepte meg a szép Madelaine az édesanyját, hogy meglenne-e elégedve, ha a leányából hercegné válnék.

— Talán nem is lennék egészen elégedett! — felelt az anya mosolyogva, a czélzást nem értve meg. — Nem lennék talán teljesen megelégedve, mert a te szépségeddel királyné is lehetnél, csak ne volnának ma már a házassulandó királyok olyan nagyon ritkák!

Ezen aztán mind a ketten nevettek, két hónappal később pedig ott ült a szép Madeleine a nagy opera egyik páholyában a Mihály

herceg oldalán, mint annak felesége és egész Páris csodálta a szépségét meg gyémántjait.

*

A herceg nem tartozott a kellemesebb férfjek közé. Feltékenysége csaknem mániakusság volt már és a véletlen szerencsétlenség még olyan állásba is juttatta a herceget, amelyik ezt a szenvedélyét még meg is növelte. A czár kegyeivel halmozta el és kinevezte rendőrmiszterévé.

Akik az orosz viszonyokat ismerik, azok tudják, hogy mit jelent ez a szó: »rendőrmiszter«. Ez a szó minden és még annál is több. Ő az orosz birodalom központja, ő a hatalom, a gondviselés és a végzet. Ő az, aki a mindenható czár testi épségét és az életét megőrzi a nyomorult semmik és senkik gyilkolási vágyával szemben. Ő a nihilisták réme és Szibéria ólombányáinak emberanyag liferansa.

A rendőrmiszter előtt nincsenek zárt ajtók, előtte nem maradhat titok a legféltebb öröttebb családi titok, az ő mindent látó szeméi előtt felnyitnak a jól leragasztott és lepecsételt levélborítékok is, mert neki mindent tudnia kell.

Igy követeli ezt a felséges czár biztonsága. És Mihály herceg látta azokat az illatos leveleket is, amelyeket ismeretlen és jól ismert nevű férfiak a feleségéhez intéztek. Látta és olvasta azokat a leveleket, amelyek telve voltak izzó,

féktelen szerelemmel. És Mihály herceg majd bele örült ezeknek a leveleknek olvasásába. Lihegett a tehetetlen düh igája alatt és nem tehetett semmit. Vagy igen! A szerelmes lovagokat elküldte egymásután Szibériába. Ez egy kicsit lehűtötte szenvedélyét — meg az embereket is, mert végre is egy szerelmes levél miatt nem mindenki tartja érdemesnek az ólombányákba vándorolni.

A levelek szép lassan egészen esmaradtak, annál meglepőbb volt tehát, mikor egy napon a herceg úgy tapasztalta, hogy a hercegné kezd ismeretlen egyénekkel levelezni.

A levelet a kabinet noir ügynökei halászták ki a többi százezer közül. A herceg inkább kíváncsiságból olvasta el, de mire a végére ért, felugrott helyéről, mint egy bős vadállat. A levél így szölt:

»Vigyázzon, készüljön el mindennel, mert úgy lehet már legközelebb itt kell lennie és és akkor munkáját pontosan kell megcsinálnia. A hiba rám nézve végzetes lehet.»

A levél nem volt aláírva, de semmi kétség nem lehetett az iránt, hogy a hercegné kezétől ered. És a tartalma! . . . Abba egyenesen bele lehetett örülni.

A herceg a levelet elég óvatosan továbbította ugyan, de parancsot adott, hogy a hercegné levelezését szigorú ellenőrzés alá vegyék. Egy ideig nem történt semmi s a jó herceg százezernyi dolga között már szinte meg is feledkezett a levélről. A czár nyaralni

Néppárti népgyűlés a tápéi kerületben.

A tápéi kerület polgársága Kiskun-Dorosmán 1904. november hó 6-án, vasárnap, d. e. 11 órakor kint a tanyai központban, d. u. fél 4 órakor pedig bent Dorosma községben néppárti népgyűlést tart a következő tárgysorozat-tal: Elnöki megnyitó. Tartja: *Zichy Aladár* gróf, orsz. képviselő. A néppárt főbb program-pontjairól. Tartja: *Mócsy István* dr. A néppárt parlamenti működéséről. Tartja: *Molnár János*, pápai főpap, orsz. képviselő. Elnöki zárószó.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 4.

A geszti indítvány.

A mai ülés szenzációja — nem az, hogy *Tisza* István megindokolta a revíziós javaslatát mert hiszen összesen öt perczig beszélt. A mai ülés szenzációja az, hogy holnap kezdődik az obstrukció.

Tisza váratlanul, általános meglepetésre azt kérte, hogy már holnap kezdjék tárgyalni az indítványt.

Holnap tehát az ellenzék megkezdi a harcot.

* A parlamenti lázmérő ezzel hirtelen magára szökött. Mindenfelé csak arról beszélnek, hogy mit tervez *Tisza*?

A »beavatottak« így beszélnek:

E hó 15-ikéig fog *Tisza* várni. Ez az utolsó terminus. Ha az ellenzék addig nem hagyja abba a harcot, feloszlatja a képviselőházat.

Föl kell oszlatnia, mert a törvény értelmében az új házat oly időben kell egybehívni, hogy a költségvetést még tárgyalhassa. Nem letárgyalhassa, csak tárgyalhassa. 15-én tehát feloszlatja a házat.

De vannak, akik így beszélnek:

— Igen, fel fogja oszlatni a házat. De előbb be fogja nyújtani azt a bizonyos napirend indítványt, melyet egyszer már benyújtott a nagy obstrukció idején. Ezt keresztül forszirozza permanens üléssel, — aztán jön a feloszlatás.

S végül ide iktatom két előkelő ellenzéki politikus szóváltását, amint a folyosón tiltakoztak:

— Ki tudja, mit fog még az az ember csinálni, hol áll meg?

— Én nem hiszem, hogy erőszakra adja magát. Választás lesz.

... A folyosón különben élénken tárgyalják a függetlenségi párt háboruját *Lengyel* Zoltán ellen.

A *Független Magyarország* ugyanis ma mindenféle váddal illet egy sereg Kossuth-párti képviselőt. A Kossuth-párton zúgnak és dübörögnek az emberek.

Ezt meg kell torolni. Sajtópert kell indítani!

S csakhamar híre fut annak is, hogy *Justh* Gyula és *Lengyel* Zoltán közt párbaj lesz. Lesz-e, valóban nem tudom, de a hangulat izzó és ilyenkor gyorsabban teremnek a lovagias afférek.

Ma különben már egy kis előjátéka is is volt az obstrukciónak. Két névszerinti szavazás is volt.

Részletes tudósításunk az ülés lefolyásáról a következő:

Elnök: Perczel Dezső.

Elnök: Bejelenti az összehírdetlenségű ítélőbiróság ítéletét *Münnich* Aurél összehírdetlenségű ügyében, felolvassák az ítéletet, mely szerint *Münnich* ellen nem forog fenn összehírdetlenségű eset.

Napirend szerint következik

a miniszterelnök indokolása.

Gróf Tisza István miniszterelnök: T. Ház! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! a jobboldalon.)

Kubik Béla: Mit parancsolnak Bécsből?

(Nagy zaj a szélsőbalon. Halljuk, halljuk a jobboldalon.) Ez csak nem a magyar nemzet óhaja. (Halljuk! a jobboldalon.)

Elnök: Kérem a képviselő urakat, méltóztassanak csöndben lenni. (Halljuk, halljuk!)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Igazán lekötéző figyelem a t. képviselő urak részéről, hogy újabb indokkal kívánják az általam beadott indítványt támogatni. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.) Különben is azt hiszem, hogy az általam beadott indítvány bővebb indokolásra nem szorul. (Ugy van, jobb felül. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: ez már igaz. Zaj. Elnök csenget.)

Kubik Béla: Ily gyalázatos indítvány még nem volt a Ház előtt. (Mozgás a jobboldalon.)

Gróf Tisza István: Teljes megnyugvással bizhatom az indítvány indokolását azokra a képviselő urakra, akiknek évek óta tanusított egész magatartása meggyőzhetett mindenkit aki a magyar parlamentnek méltóságát, tisztességét. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk, halljuk! a jobboldalon.) Akció képességét, erkölcsi súlyát és erejét szívén viseli. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Hogy a magyar nemzeti politika szempontjából elsőrendű politikai szükséglet képez a házszabályok oly módosítása, amely a szólásszabadságnak minden sérelme (Zaj. Mozgás a szélsőbaloldalon. Ugy van! a jobboldalon.) a törvényjavaslatok körüli vitáknak minden megnyírbálása nélkül kiküszöbölje a magyar parlamentből azokat a visszás...

Zboray Miklós: Elemeket.

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... jelenségeket, melyek végeredményekben a magyar parlamenti viszonyok eldurvulását, elfajulását ... (Igaz úgy van a jobboldalon. Zaj a bal és szélsőbaloldalon.)

Polezner Jenő: Maga a miniszterelnök az első. (Nagy mozgás.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: ... a magyar parlament erkölcsi alapjának megengését, (Ugy van jobbról.) ezzel együtt a magyar nemzet politikai súlyának és erejének csorbitá-

készül és az elutazás előkészületei tiz rendőrminisztert is elfoglaltak volna. Különben sem hitt rosszat a feleségéről, hogy tiltott öszszeköttetései legyenek, azt pláne nem tudta elhinni.

Végre is elhitette magával, hogy az a levél valami mindennapi dologra vonatkozik s csak éppen sebtében odavetett stílusa miatt látszik olyan titkosnak. Még kérdést sem tett róla a feleségénél, szinte szégyelte magát gyanakodása miatt.

Egy este azonban, mikor a miniszter a palotába készült az elutazás miatti jelentéssel véget, a szép *Madeleine* úgy odavetöleg, mintha csak nagyon kevésbé érdekelné a dolog, megkérdezte:

— Mikor utazik a felség?

A miniszter egy pillanatra mehökkent a kérdés miatt, de aztán leküzdve feltörekvő gyanuját és nyugodtan felelt:

— Csütörtökön. Holnap benne lesz az újságokban is.

Ezzel elment, másnap pedig a kabinet noirból a feleségének a következő tartalmu levelét kapta:

•Jöjjön rögtön; csütörtökön itt kell lennie. Mozgalmas napok lesznek, feltűnés nélkül közelembé férközhet. Hozzon ajánlólevelet anyámtól, hogy jogcíme legyen látogatásának. Ismételve figyelmeztetem azonban, hogy nem szabad kísérleteznie, hanem amilhez fog, azt be kell fejeznie. Kell! ...

A herceg ereiben meghűlt a vér. Itt nem lehet többet kételkednie. A tegnapi kérdés és ez a mai levél félelmetesen összevágott. A her-

czegné tehát számít az elutazással járó zavarokkal és magához rendel egy nihilistát, akinek valamit el kell végeznie, még pedig — jól ...

Nem tudta mit tegyen. Menjen-e haza és löjje föbe magát, elpusztítván a bűnös asszonyt, vagy vesse magát a czár lábai elé és valljon be neki minden rettenetességet?

Végre győzött benne a kötelességtudás, elhatározta, hogy az asszonyon kívül azt a másikat is ártalmatlanná teszi. Csak idő tetszett neki nagyon hosszúnak csütörtökig, azért hát este az ebédnél tüntető rossz hangulatban volt s amikor az asszony megkérdezte tőle, hogy mi bántja, kegyetlenkedve felelte:

— Ej! minden intézkedésemet lehetlenné teszik. Az utiterv megváltozott, a felség már hétfőn elutazik.

— Ugy? — mondta az asszony meglepetve és a hangjából némi nyugtalanság volt kiérezhető.

Az este többet nem beszéltek a dologról, de a herceg a kabinet noir kezéből feleségének egy táviratát kapta meg. A távirat hátborzongatóan lakonikus volt. Ennyi volt az egész

•Nicholson, Páris.

Már hétfőn! ... Nem csütörtökön.

Mikor ezt a táviratot a herceg olvasta, azt hitte, hogy meg kell örülnie. Hiszen ez most már olyan bizonyíték volt felesége bűnössége mellett, hogy ennyi terhelő adattal szemben önmagát is elítélte volna. De hát mi oka lehet annak az asszonynak arra, hogy Ni-

hilitákkal tartson? Egy herczegné, akinek mindene megvan, ami egy nőt boldoggá, irigyletté tehet.

Nem akart tovább töprengeni. Nem mert a következményekre gondolni, hiszen szerette azt az asszonyt a bűne daczára is. Szerette léktelen, erőszakos szerelemmel és most ime ő maga idézze fel fejére a romlást.

Ennek azonban meg kell történnie! Hogy mi lesz azután, az már más kérdés. Először kézre kell kerülni annak a *Nicholson* nevű titkoszónagy egénységnek, aki nem lehet más, mint egy mindenre elszánt veszedelmes nihilista, akinek neve is bizonyára csak álnév.

A herceg elküldte a táviratot és várt.

Hétfőn délelőtt egy nagyon elegánsan öltözött úri ember jelent meg a hercegi palotában.

— Mit kíván uram? — kérdezte a palota portása, földig hajolva. A portás pedig nem volt más, mint a rendőri központ egyik magasabb rangú tisztviselője.

— A herczegnével akarok beszélni. Üzenetet hoztam számára az édesanyjától.

— Talán dr. *Nicholson*? — kérdezte a kapus újabb meghajlással.

— Igen, — felelte az idegen.

— Uraságodat várja a herczegné, de ezidő szerint nincs honn. Egy beteg barátnőjénél időzik, de parancsot adott, hogy ha megérkezik, azonnal keresse őt fel. A kocsi rögtön előáll uram.

Azt hiszem, felesleges még külön is megmondanom, hogy tiz perczel ezután a beszélgetés után az előkelő idegen, *Szent Péter* vár egyik legbiztosabb hörtönében ült.

sát jelenti. (Igaz, úgy van jobb felől.) Ezt a czélt kívánom szolgálalni akkor, midőn indítványt teszek, hogy a ház bizottságot küldjön ki a házszabályok átvizsgálására és reformjára vonatkozó javaslat tárgyalására. (Élénk helyelés jobbról. Nagy zaj a szélsőbalon.) Ezen bizottság munkájának elébe vágni nem kívánok és ezért egész egyszerűen kérem a t. Házat, hogy indítványomat elfogadva a bizottságot kiküldeni méltóztassék. (Hosszantartó élénk éljenzés és taps jobb felől. Zaj és felkiáltások a szélsőbaloldalon. Hoch!

Kossuth, pártja nevében.

Kossuth Ferencz: Jól tudom, hogy a házszabályok szerint nekem a tárgy megvitatásába belebocsátkozni nem szabad, de egy nyilatkozatot *pártom nevében* tennem kell és az az, hogy a nemzetnek azt az erős fegyverét, amely a házszabályokban rég áll, (Élénk helyelés a szélsőbalon) az a párt, melyhez tartozom, *el van határozva a legnagyobb erélyvel megvédeni.* (Helyelés a szélsőbalon.) Nekünk nem szabad megfélemlenünk arról, hogy Magyarországon nem csak pártvélemények közt folyik a surlódás, hanem fájdalom, nekünk igen gyakran magyar jogokat kell védelmeznünk (Taps a szélsőbalon.) oly megtámadások ellen, amelyek nem is a t. tuloldal meggyőződéséből erednek, hanem onnan, hogy a t. tuloldal gyöngye azoknak ellenállni. (Éljenzés és taps a szélsőbalon. Élénk ellenmondás jobbról.)

Elnök: Következik a határozathozatal a felett, hogy a Ház kívánja-e tárgyalás alá venni az indítványt. Husznál több képviselő névszerinti szavazást kért, ezt elredeklem. Most kihuzom a szavazás kezdő betűt: «G»

Felkiáltások a szélsőbalon: Gazság!

Elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

A szavazás.

Szünet után megkezdtek a szavazást.

Gabányi Miklóst szólítja az elnök. Nem! kiáltja Gabányi.

Szöts Pál: Fogsz te még halkabban is beszélni.

Hódossy Imre — folytatja a jegyző.

Hódossy Imre: Igen! (Hoch! Hoch! az ellenzéken.)

Tisza István gróf kimegy a teremből, a szavazás folyik. A teremben a sokadalomtól

fülledt a levegő. A Kossuth-párt, a nép-párt, a nemzeti-párt, a uj-párt, a Szederkényi-csoport nem mel. a kormánypárt igen-nel szavaz.

— Szentiványi Árpád — szólítja a jegyző. (Halljuk, halljuk az ellenzéken.)

— Nincs itt!

— Széll Kálmán! — folytatja a jegyző.

Polónyi Géza: Hol van? Álljon elő!

— Nincs itt!

— Tisza István gróf.

Tisza István gróf: Igen! (Hoch kiáltás az ellenzéken.)

A szavazás eredménye ez volt 450 képviselő közül, elnök nem szavazott. Igennel szavazott 216, nemmel 104, távol volt 129 képviselő s így a ház 112 szótöbbséggel az indítvány tárgyalását elfogadja.

Az ellenzékéről nem voltak ott: Benedek János, Hillbert Károly, Rigó Ferencz, gróf Benyovszky Rudólt, Papp Elek, Eötvös Károly és Bálint, Kállay Lipót, Molnár Akos, Pap Zoltán, Putnoky Mór, Rajk Aladár, Györfly Gyula, Györgypál Domokos, Eitner Zsigmond, Udvary Ferencz, Veres József, Vertán Endre, Starman György, Barta Ferencz, Benes László, Draskóczy László és Lengyel Zoltán.

Napirendre tüzés.

Elnök: A napirendre való tüzés iránt a Ház annak idején határoz.

Felkiáltások balról: Ahá nem meri napirendre tüzni, visszavonja!

Polónyi Géza: Azt indítványozza, hogy addig semmi érdemleges ügyet az indítványon kívül ne tárgyaljanak. Ezt annál inkább meg kell tenni mert most kormányprogramról van szó s ha komoly a miniszterelnök czélja, akkor azonnal, vagyis indítványa szerint a hétfői ülésen kéri tárgyalatni. (Zajos helyelés a baloldalon.)

Felkiáltások balról: Nem merik!

Tisza István gróf: Szintén szükségesnek tartja a bizottság *mielőbbi* kiküldését.

Felkiáltások balról: Hát miért nem meri napirendre tüzetni.

Olay Lajos: Visszavonja!

Tisza István gróf: Polónyi Géza indítványát azonban nem fogadhatom el . . .

Felkiáltások balról: Tudtuk! Ugy-e nem meri napirendre tüzni! Visszavonja!

Tisza István gróf: Nem fogadhatom el azért, mert én az indítvány tárgyalását *már a*

holnapi ülés napirendjére óhajtanám tüzetni. (Viharos derűtség a jobboldalon.)

Polónyi: Hát mért nem mondta! Az elnök azt mondta annak idején.

Elnök: Persze annak idején, ha a holnapi ülés napirendjét állapítjuk meg.

Polónyi Géza: Tessék azt most megállapítani.

Elnök: előterjesztést tesz arra, hogy a Ház ez indítvány tárgyalását a holnapi ülés napirendjére tüzze ki. A Ház ilyen értelemben határoz.

A Rábaszabályozásról szóló javaslat folytatólagos tárgyalására tértek át.

Molnár János néhány részletkérdésre kér felvilágosítást.

Tallán Béla miniszter reflektált a záróbeszédekben elhangzott vádakra.

Ezután névszerinti szavazás volt Rakovszky István határozati javaslata felett. Szünet után megejtették a szavazást.

A Rábaszabályozásnál áttértek a részletes tárgyalásra, a czímet elfogadták, a tárgyalását folytatják.

Azután kisorsolták Veszter összeférhetlenségi ügyében a bizottságot.

Az ülés vége 2 órakor.

Katona akasztás Debreczenben.

A debreczeni pavillon laktanya hátulsó kis udvarán tegnap reggel hét órakor kivégeztek egy közkatonát. *Krisztai* Trojának hívják. Huszonnégy éves, erős, jól kifejlett, vadtekintetű ifju. Oraviczáról való. A büne sok volt.

Krisztai Troján, mielőtt a katonasághoz került volna, mérsáros legény volt.

Meg haragudott egyik kapitányára, a ki büntetést mért rá s egyszer sortüz alkalmával rálőtt. Az éles golyó után azonnai vaktöltést tett a fegyverébe.

Vizsgálat indult meg s nem tudták Krisztai Trojánra rábizonyítani a bűnösséget. Csak egy katona volt, a sortüz alkalmával mellette álló káplárja, ki erősen bizonyította, hogy Krisztai lőtte ki fegyveréből az éles golyót.

Krisztai kikerülte a büntetést, de a káplárjával szemben bosszuért lihegett. Egy alkalommal a kapitánya előtt úgy vágta pofon a káplárját, hogy az három hónapig feküdt a katonai kórházban.

A második büne az volt Krisztai Trojának, hogy 1901-ben a csabai nagygyakorlaton, mikor patrollba volt osztva s huszár csapat jött vele szembe, vak töltés helyett újra éles töltéssel lőtt a huszárookra s egyet közülök agyonlőtt.

Krisztait akkor a debreczeni katonai fogházba hozták s az itteni hadbírótság *golyó általi halálra ítélte.* A felelősség után a felső katonai forum két évi várfogságra változtatta át a halálbüntetést.

Mikor ezt is kitöltötte Krisztai, akkor visszavitték Csabára a 101. gyalogezredhez, hogy hátralevő idejét leszolgáltatassák vele. De már az első hónapban elragadta vad indulata és fráterjét a laktanya szobájában szíven lőtte. Ha akkor hamarosan le nem fegyverezik, még egy lövést tesz a manipuláns őrmesterre, akit szintén szeretett volna elpusztítani.

Krisztai Troján újra visszakerült a debreczeni katonai fogházba, ahol nagyon sok baj volt vele.

A hadbírótság két hónap előtt ült törvényt felette s a második gyilkosságért kötél általi halálra ítélte. Kristai Troján felelősséget s az ítélet bejárta az összes katonai felsőbb fórumokat, Ő felsége is szabad folyást engedett a katonai igazságszolgáltatásnak s az ítélet tegnapelőtt este jött meg Debreczenbe.

Akkor nyomban intézkedést tettek s a debreczeni kir. főügyészség útján kérték Bali Mihály állami hóhér kirendelését.

Az ítélet kihirdetése.

Tegnapelőtt reggel hat órakor a katonai fogház felügyelője felszólította Krisztait, hogy kövesse. A fiatal oláh legény daróc rabruhában volt s mosolyogva ült fel a kocsi, amelyen a profusz a Pavillon laktanyába vitte.

Egy jó óráig dühöngött az idegen egyedül hagyva egy mocskos földalatti veremben, míg végre rá került a kihallgatás sora.

Egyenesen Mihály herceg elé vezették. As idegen azonban nem várta be a kérdéseket, hanem egyenesen ő támatta meg a herceget:

— Ez infánia! — ordította totka szakadtából. — Ma reggel érkeztem Párisból, azt sem tudják, ki vagyok, mit akarok és egyszerűen bezárnak. Vezessen engem R. Mihály herceg feleségéhez, a hercegné majd igazolni fog, van hozzá ajánló levelem.

— Ön ismeri a hercegnét! — kérdezte a herceg, megakasztva az idegen szóáradatát.

— Hogyne — felelte az idegen, — Még kicsi leányka korába ismertem. És tiltakozom ez ellen a bánásmód ellen; én amerikai polgár vagyok.

— Motozza ki ezt az embert gondosan! — szólt erre a herceg nyugodtan, az egyik rendőrtisztviselőhöz fordulva.

Az idegen hevesen védekezett, de azért mégis kikutatták a zsebeit. Gyanus dolgot nem találtak nála, csak egy apró fekete bőrtokoskát.

A dolog sokkal kisebb volt, semhogy valami pokolgép lett volna; de hát az óvatosság soha sem árt s a doboz felnyitását a herceg a torpedótüzérsztyály egy mérnökére bízta. Nagyon gyanus volt, hogy az idegen kétségbeesetten tiltakozott a doboz felnyitása ellen s a szobában lévő rendőrhivatalnokok valamennyien el voltak készülve valami retentő katasztrófára.

A mérnök kinyitotta a dobozt és elnevette magát. A herceg szintén belenézett és roppant elpirult, de egyszersmind el is vette a mérnöktől és gyorsan zsbrevágta, hogy más meg ne lássa. Aztán mindenkit kiküldött a szobából és mikor egyedül maradt az idegennel, halk bizonytalan hangon kérdezte:

— Oh tehát . . .

— Igen — felelt az idegen — én műfogász vagyok, amerikai műfogász. A nevem dr. Nicholson.

— De hát mit akar a hercegnőtől?

— Ezeket a fogakat hoztam számára. Diszkrétén kellett volna eljárnom és önök mindent elrontottak. Most tudni fogja az egész város.

— De hát a hercegnőnek műfogai vannak?

— Hát persze! Fialat leány korában leesett a lóról és akkor történ a szerencsétlenség . . . A régi fogsor egy kicsit meg van már viselve és azt kellett volna most ujjal kicserélnem.

De bocsánat uram és a hercegné férje vagyok.

— Ah!

— Hanem eddig soha sem vettem még észre, hogy . . .

— Az természetes kegyelem uram! Ha észre vette volna, akkor a Nicholson-féle fogak nem is érdemelnék meg a hírnevüket . . .

Azt mondják, hogy Mihály herceg ez után a beszélgetés után, beültette a doktort a kocsi-jába és csak bocsánatkérés után elküldte a feleségéhez.

A feltékenységéből azonban csodálatosképen, végleg kigyógyult és alaposan.

A laktanyában bevezették egy üres szobába, ahol egyszerre fegyveres katonák vették körül. Krisztai Trojánt nem lepte meg ez a jelenet, nagyon hozzá volt már szokva.

Ezalatt a kaszárnya udvarán egy század katonaság állott fel négyszögben s szuronyos katonák között vezették oda Krisztait.

Dobpergés hangzott fel s a hadbíró erős hangon olvasta fel a megerősített ítéletet.

— Megértetted az ítéletet? — kérdezték Trojánt.

— Meg . . . Kegyelmet kérek!

Ennyit mondott csak és ment a fegyveres katonák között a siralomházba.

A siralomházban.

A kaszárnya második udvarán van egy külön kis épület, amelynek jobb szárnyában van a siralomház.

Fehérre meszelt hosszukás szoba. Egy asztal, rajta a feszület s mellette két égő gyertya állott.

Krisztaival, akinek kezét-lábát megvasalták, a prófusz s egy káplár maradt a siralomházban.

Krisztai a székre ült, lehajtotta fejét a kezeire s keservesen sirni kezdett. Néhány percz múlva felvetette a fejét és hangosan mondta:

— Ha én most civil lehetnék, három embernek fizetnék meg egyszerre!

Este Krisztai nyugodtan viselkedett s mikor Papp János esperes bement hozzá, felállott s meghajtotta magát. Azután meggyónt neki s megáldozott.

Krisztai az erőteljes, marcsona ember teljesen megtört. Révedezett a tekintete, fájdalmas homály öntötte el barna arcát s hangja erősen remegett.

— Remélem a kegyelmet, — mondta.

— Vannak szülei?

— Apám és mostoha anyám és egy öcsém a tengerészeknél.

— Megbánta bűnét?

— Meg! . . . Nem akartam én meglőni. Magamat akartam meglőni . . .

Krisztai különben beszél magyarul, németül, oláhul és szerbül.

— Ugy-e kegyelmet kapok? — kérdezte az őrmestert.

— Valószínűleg! — vigasztalta az.

A gyóntatás után újra megkérte a papot, hogy folyamodjanak kegyelemért és értesítsék az édes apját. Ha nem jöhetne, a mije van, küldjék el az öcscsének, az apjának meg írják meg, hogy bocsásson meg neki.

Éjjel újból nála volt Papp János esperes és mikor elment, azt mondta Krisztai:

— Bizom a kegyelemben?

Bali Mihály megérkezett.

Este a gyorsvonattal megérkezett Bali Mihály állami hóhér s előbb a hadbíronál jelentkezett, azután kocsin kiment a Pavillon-laktanyába.

— Kell egy bitófa, egy kis hágesó és egy létra.

Bitófa azonban nem volt és Bali Mihály a kir. ügyészségnél jelentkezett, hogy a törvényszéki leltárból kérjen egy akasztófát. Ott sem volt.

Bali Mihály este elment szállást venni bitónak, ácsokat fogadott s éjjel 9 óra után a Pavillon-laktanya udvarán kopácsoltak az ácsok és faragták a bitófát.

Késő éjjel lettek készen vele s átvitték a siralomház közelében levő harmadik udvarra, ahol a bitófát leásták, alája hágesót tettek és a bitóhoz egy létrát támasztottak.

Az ítélet végrehajtása.

A katonai parancsot tegnap délután négy órakor adták ki. Ez részletesen kiterjeszkedik a Krisztai Troján kivégzésére.

Reggel háromnegyed hétkor a 2-ik és 4-ik batalion egy-egy százada, melynek mindegyike legalább nyolcvan emberből állott fegyveresen kivonult és négyszögben körülvette a bitófát. Dr Langsfelder ezredorvos a négyszögön belül foglal helyett.

Pont hét órakor egy őrmester, egy káplár, hat őrzető és tizennyolcz közkatona a siralomház előtt négyszöget alkotott és az ítéletet, a ki a lelkész és a prófusz közt haladt a bitó alá kísérték. A katonai parancsnok őrnagy Nemes Tschusner Ferencz volt.

A bitónál dob pergett s azután a hadbíró újra felolvasta az ítéletet, azután átadta a halálraítéletet a hóhérnak, a ki végzett vele.

Az aktus után rövid ideig maradt Krisztai a bitón, azután levették, hordágyra tették és egy fráter és három közember elvitte a katonai kórház halottas kamrájába.

Temetés éjjel.

Krisztai Trojánt, a bűnös katonát ma éjjel szekerem néhány katonával kivitte a városon kívül megjelölt helyre és elföldelték.

Az ítélet végrehajtásánál csupán a szolgálati pragmatikában megnevezett katonák, hivatalos személyek és hírlapírók lehetnek jelen.

A belépéshez jegyeket osztottak ki. Az ezredirodát tegnap délután százával keresték fel, de a fentebb megjelöltek kivül senki sem kapott jegyet. A kiadott jegyek szövege a következő:

Császári és királyi katonai állomásparancsnokság Debreczenben.

Bemeneti jegy.

amellyel N. N. ur engedélyt nyert arra, hogy a laktanyában 1904. november 4-én tartandó büntetés végrehajtáson jelen lehessen.

Debreczen 1904. nov. 3.

Vogel, ezredes.

A keletázsiai háború.

Port-Arthurt nem vették be.

London, nov. 4. A japánok vérmes reményei hirtelen összeomlottak. Az angol közvéleményre szintén lehütően hatottak a hírek, amelyeket tegnap türelmetlenül, szinte lélekzet visszafojtva vártak. Eddig a japánok emancipálni tudták magukat a nagyzástól. De a mikádo születésnapjának közeledtével a józan ítéletet elvesztették. Igen hangosan kürtölték világgá, hogy a mikádo születés-napján Port-Arthurnak okvetlenül el kell esnie. Nem mérlegelték sem az ellenség erejét, sem a várórség ellentálló képességét. Most már, amikor az általános ostrom részben sikertelen volt, részben visszaveretett, a japánok maguk hangoztatják, hogy Port-Arthur még egy hónapig tarthatja magát. A japánok eszerint önmaguknak adnak respiriumot. Az egész angol sajtó, majdnem kivétel nélkül kicsinylően nyilatkozik a japán fogadkozásokról. A »Times« többek közt azt mondja, hogy a japánok eddig kevesebbet dicsekedtek és többet tettek. Most — úgy látszik — többet fognak dicsekedni és kevesebbet tenni. Megegyeznek abban valamennyien, hogy Stössel tábornok egyike a korszak legnagyobb hadvezéreinek.

A spanyolok közbenjárása.

Madrid, nov. 4. Maura miniszterelnök közölte a minisztertanácsban, hogy az alkalomból, hogy Spanyolország közbenjárta a bonyodalmak megakadályozásában, Rodjesztvenszki tengernagynak vígjói tartózkodása közben a külföldi kormányok szerencsekívánatait kapta.

Az oroszok vesztesége.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. táv.) Berlinből táviratozzák: Lokalanzeigernek jelentik Mukdenből: megbízhatóan megállapították, hogy az oroszok az utóbbi harcokban harmincznégyezer sebesültet veszítettek.

Elsülyedt orosz hajók.

Budapest, nov. 4. (Saját tud. táv.) Tokióból jelentik, hogy a port-arthuri ki-

kötőben tegnap öt orosz hadihajó elsülyedt. A délnyugati városrész lángokban áll. Stössel tábornok a lábán megsebesült.

Menekülnek Port-Arthurból.

Budapest, november 4. (Saját tud. táv.)

Londonból jelentik hogy Tokióban a hadügy-miniszterium előtt nagy néptömeg várta a győzelmi hírek kihirdetését. Port-Arthurból a lakosság menekül. Az orosz hajókat számtalan ágyugolyó találta. Az oroszok levegőbe röptették a vár és város közötti épületeket.

UJDONSÁGOK.

* **A színház tűzbiztonsága.** A színház tűzbiztonsága ügyében tartott ankétán felmerült az az eszme is, hogy a Szigligeti-színház két oldalán épített vész-terasz használhatlan s nem felel meg céljának, mert nem lehet róla lejutni. Más színházak példájára lépcsőt terveznek mindkét oldalán a terraszra, amelyen veszély esetén a karzat közönsége lejutna az utcára. A kérdés megoldása sok nehézségbe ütközik, mert különösen azt kell megoldani, hogy a vaslépcső elég erős, továbbá csinos legyen, hogy ne disztelenítse el a színházat s megfeleljen valódi céljának. *Köszeghy* József városi főmérnök elkészítette a lépcső tervezetét s beterjesztette a tanácshoz. A terv elég csinos, azonban nem egyfolytában van a lépcső kontemplálva, hanem czakkos irányban, három fordulóval. Ezt a megoldást nem találjuk megfelelőnek, mert veszély esetén megtorlódik rajta a megriadt közönség s a fordulók megakadályozzák a gyors lejutást. A tervezett különben a szakbizottságok elé kerül. A két lépcső 6497 kor. 42 fillér költséget igényelne.

* **A nagybárodói gör. kath. templom fölszentelése.** A Nagybárodon ujonnan épült görög katolikus templom fölszentelése a jövő héten kedden fog nagy ünnepélyességgel végbemenni. A fölszentelés szertartását s a nagymiséjét maga *Radu* Demeter gör. kath. püspök fogja végezni. Ugyancsak a püspök szentbeszédet is mond. Este 7 órakor a nagybárodói nagyvendéglő helyiségében közös estebédet rendeznek hangversernnyel s tánczczal egybekötve.

* **Haynau alapítványa.** A gyászos emlékezetű *Haynau*, annak idején alapítványt tett, hogy annak kamataiból a solferinói csatában résztvett agg harczosok részesüljenek segélyben. Eddig Ausztriában kezelték ezen alapítványt, újabb elhatározással azonban a m. kir. honvédelmi miniszter kezelésébe jutott s mivel már kevés azok száma, akik Solferinél harczoltak, most már más csatában résztvett agg harczosok és agg honvédek is elnyerhetik az alapítvány kamatait. A miniszter erről azzal értesíti Biharvármegyét, hogy hívja fel erre a körülményre az elaggott volt katonák figyelmét. A kormány lapjai pedig igyekeznek ezen alapítvány kezelésének átengedését is Tiszakormányának feltüntetni. Nagyon silány eredmény.

* **A diszletraktár kapuja.** Többször felszólaltak már azért, hogy a színházi diszletraktár mellett levő bejáratnál egy disztelen deszka kapu van, amely rontja a környék szépségét. A színügyi bizottság legutóbbi üléséből átiratban kérte a városi tanácsot, hogy erre a bejáróra megfelelő, díszes kapu bejáratot készítsen. A tanács megbízásából *Köszeghy* József városi főmérnök elkészítette a kapu tervét. A jelentésben rámutat, hogy a főmérnöknek már van egy más megoldásra javaslata, amely sze-

rint a diszletraktár a hátul levő udvarban építtetnek fel, a mostani diszletraktár épületét pedig 2 emeletes bérházzá alakítaná a város. De ha ezt nem fogadná el, kéri a tervezett kapu elkészítését. A diszes vaskapu költsége 860 K. 72 fillér.

*** Szerződötések a Szigligeti-színházhoz.** A Szeged és Vidéke írja, hogy Somogyi Károly, a nagyváradi Szigligeti-színház igazgatója szerződötte jövő év virágvasárnapjától Angyal Ilka hösnőt, Gerlabi Hermin szubrette énekesnőt, Simon Mariska vigjátéki fiatal anyát Pesti Ihsz Lajos szabadkai társulatától.

*** A magyar ipar pártolása.** A magyar ipar pártolását uton-utfélen hangoztatják, de gyakorlati uton vajmi keveset tesznek ez irányban. Legújabbán Debreczen város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy minden szükségletét csak hazai gyártmányból fedezi Debreczen városa. A *Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége* akciót indított, hogy az összes törvényhatóságok Debreczenhez hasonló határozatot hozzanak. Megkereste a többi között Nagyvárad városát, hogy a magyar ipart akként pártolja, mint Debreczen városa elhatározta. A városi tanács a megkeresést kiadta véleményes jelentés végett *Köszeghy József* főmérnöknek, aki már elkészítette véleményét. A magyar ipar pártolását nemcsak helyesli, de kötelességszerű szükségnek tartja, azonban azt véli, hogy a házi ipar pártolását összhangba kell hozni a város gazdasági viszonyaival. A kizárólagosság kimondása a városra veszélylyel járna, mert vannak olyan szükségletek, amiket itthon nem gyártanak s így nem volna beszerezhető, továbbá egyes gyártási szabadalmak képviselői honi jelzők alatt kizsákmányolhatnák a várost. Csak olyan iparcikkre lehet kimondani, hogy hazai készítményt szerez be a város, amelyeknek megfelelő előállítási forrása van itthon. A törvényhatóság elvben mondja ki a hazai ipar feltétlen pártolását azokra a készítményekre, a melyek a külföldivel egyenlő minőségben s egyenlő vagy még olcsóbb áron szerezhető be. Különbén a felmerült esetek elbírálásánál mérlegelheti a törvényhatóság, hogy mily áldozatokat hoz a hazai ipar pártolásánál. Ezzel bizony édeskeveser nyer a magyar ipar.

*** Tarr Ernő honvédfőhadnagy halála.** Őszinte mély sajnálkozást keltett tegnap a déli órákban annak a híre, hogy a helyi honvédtisztikar fiatal rokonszenves, képzett tisztje, Tarr Ernő főhadnagy a biharmegyei közpörház egyik kórtermében kiszenvedett Tarr főhadnagynak napokkal ezelőtt megfájdult egyik foganyaira, hogy arca is megdagadt. Tarr nem tudván tovább ki állani a fájdalmakat, kihuzatta a beteg fogát, de nem tudni hogyan, vérmergezést kapott, s elkerülhetlenné vált az operáció. Az operációt a biharmegyei közpörházban hajtották végre, de már ez sem segített. A szerencsétlen főhadnagy tegnap délelőtt 10 órakor nagy kínok közt kiszenvedett. Tarr főhadnagy mindössze 26 éves volt s előkelő földbirtokos család sarja. A polgári társadalomnak is közkedvelt tagja volt. Elhunytát özvegy anyja s nagy család gyászolja. Holttestét átszállították a Sal Ferencz-utcai csapatkörházba, honnan ma szombaton délután három órakor lesz a temetése, melyre kivonul a tisztikar, diszszázaddal s zenével. A család iránt nagy a részvét s a koporsót már is igen sok koszoru borítja. A gyászbaborult család a következő gyászjelentést adta ki:

Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a felejthetetlen, gyermek, testvér, sógor, nagybátya és unokatestvér Tarr Ernő magyar királyi honvéd főhadnagynak f. hó 4-én, délelőtt 10 órakor, váratlan rövid és kínos szenvedés után, életének 26-ik évében történt elhunytát. A megboldogult drága halott földi

maradványai f. hó 6-án, délután 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a cs. és kir. katonai csapat-körházból a várad-olas ú-i temetőben örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1904. november 4-én. Áldás és béke lengjen korán elköltözött hmvai felett! Tarr Klementin, Tarr Paula férj. Molnár Istvánné, Tarr Ilona férj. Fejér Vilmosné, Tarr Aladár, Tarr Adél testvérei. Özvegy Tarr Istvánné édesanyja. Molnár István, Fejér Vilmos sógorai. Antony Sándor, Antony Károly unokatestvérei. Fazekas Rózsá, Fazekas Árpád, Fazekas Erzsébet, Fazekas Bandi unokahugai és öcscei.

*** A városi nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott. *Rimler* Károly polgármester elnöklete alatt dr. Hoványi Géza, dr. Konrád Márk, dr. Baróthy Ákos, Dus László, Ragány János, és dr. Istvánffy István jegyző. — Első sorban *Szűts* Dezső aljegyző nyugdíjazási ügye került tárgyalás alá. Szűts Dezső már hosszabb idő óta beteg s holtartózkodásáról a nyugdíjbizottságnak nincs tudomása. A nyugdíjazás egyelőre függőben hagyták s felhívták, hogy jelenjék meg a nyugdíj bizottság előtt, vagy pedig a nyugdíjazás iránti kérelmét adja be. — *Cseh* Antal városi városi végrehajtót saját kérelmére nyugdíjazták. — *Ellenes* Istvánné részére a szabályszerű özvegyi ellátási összeget megszavazták. — *Lovass* Zsigmond volt városi mérnök a nyugdíjalapra befizetett járuléknak visszafizetését kérte. Mivel azonban állásáról önként mondott le, a kérelmét elutasították. — Végül a nyugdíjalap 1905. évi költségvetését fogadták el.

*** Tiszti főszemle.** Megélénkültek ismét az utcák egy délelőtre s tarka uniformisok feszítettek a korzón tegnap. A tiszti főszemlére előkerültek a különböző fegyvernemhez tartozó tartalékos tisztek egyenruhái s harcizás külsőt kölesönöztek a városnak. A közös hadseregbeli tartalékos tisztek és más havidíjasok részére a várban, az önkéntesi iskola helyiségében volt a főszemle, melyet *Eldmann* százados tartott. Részletesen megmagyarázta a tartalékos tisztek jelentkezési kötelezettségeit, figyelmeztette őket, hogy az idén új »Widmungskarte« jön kezükbe, a mely a bevonulásra vonatkozólag mozgósítás esetére különleges rendelkezéseket tartalmaz (legfőbb, hogy ezentul a mozgósítási parancs közzétételétől nem 48, hanem csak 24 óra ideje van a tartalékos tisztnak a bevonulás megkezdéséig), majd a szokásos hivatalos jelentkezéseket vette át. — A honvédség tartalékos tisztjei részére a Markovits-házban volt a főszemle.

*** Öngyilkosság a fegyelmi miatt.** E cím alatt az egyik budapesti krajczáros újság a következőket írja:

»A Tisza Kálmán-téren ma éjszaka öngyilkos lett egy K. nevű nagyváradi máv. tisztviselő. Az illető 27 esztendő, négy nap előtt jött Budapestre éjszaka két órakor követte el az öngyilkosságot. Háromszor magába lött s most haldokolva fekszik s Rókus-körházban. Az öngyilkosságnak érdekes háttere van. K. ellen az igazgatóság »gyilkosság« miatt folytatott fegyelmi vizsgálatot. A vizsgálat most ért véget s valószínűleg rosszul végződött, ezért akart meghalni a szépreményű ifjú. A fegyelmi vizsgálatra az adott okot, hogy néhány hónap előtt Aradon meggyilkoltak egy öreg molnárt. A gyilkossággal akkor a K. testvéreket gyanúsították, de, hogy milyen alapon, mennyire azt most lapunk zártakor már nem kostálhatjuk. Alítólag egyik K. leányt elcsábította a molnár. Bzok egy bizonyos, hogy K. öngyilkossága összefüggésben van ezzel a szörnyű gyilkossággal. A fiatallembert Navratil tanár kezeli.«

Ez az egész közlemény nagyon zavaros. Valószínűleg összefüggésben van a nagyszalon-tai malomigazgató meggyilkolásával s az elítélt Finta-testvérekkel, akiket ezzel a gyilkossággal is gyanúsítottak, de a tévedés kiderült.

*** Bucsu Békés-Endrődön.** Ma, szent Imre napja alkalmából a váradi egyházmegyéhez tartozó Békés-Endrőd községben bucsu lesz. Az ottani r. kath. templom ugyanis Szt. Imre tiszteletére van felszentelve. Az ünnepélyes szent misét *Grócz* Béla nagyváradi kánonok, a szent beszédet pedig *Pálffy* Béla főreáliskolai hittanár végzi.

*** Szerencsétlenül járt erdőfelügyelő.** Dr. *Hoffmann* Gyula nagyszabedeni erdőfelügyelő, ki látogatába volt Nagyváradon, tegnap az éjjeli gyorsvonathoz kihajtatott az állomásra, a 124-es bérkocsin *Törő* Mihály kocsis a sötét időben a Főutczán nem vette észre, hogy a kocsiuton egy nagy földrakás van s így kocsiával neki hajtott a dombnak. A kocsis fölbörült s a benne ülő Hoffmann bokatorést szenvedett. Beszállították a Közkörházba. A rendőrség a kocsis ellen gondatlanság címén eljárást tett folyamatba.

*** Meglopott napszámos.** Sztankovits István napszámos panaszt emelt, hogy tegnap éjszaka egy széna-utczai csapszékben ellopták tőle tizenkilencz korona 20 fillér pénzét. Nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

Az ujonnan átalakított

és megnagyobbított áruházamban
Egy pár női (kalucsnai) sár cipő
2 kor. 40 fill.
Egy pár finom férfi sár cipő
dupla kéreg és dupla talppal
4 koronáért

egyedül
REICHARD áruháza
cégégnél Főutczán kapható.
Ugyanott raktáron vannak
már a legdivatosabb
őszi és téli KALAPOK.
eredeti AMERIKAI CZIPOK, téli
KESZTYÜK, alsó ruhák és férfi
FEHÉRNEMÜEK
melyek szintén legolcsóbb
árban árusítatnak.

REICHARD-áruháza
Fő-utca.

x Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendő cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy ugy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvételnek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Dunanan apó és fia utazása.
Vasárnap: d. u. Vándorlegény. Este: Drótos tót.

Dunanan apó és fia utazása.

A modern raffinériákból jól esik visszatérni a régi idők kedves művészetéhez, amely nem csiklandozta az idegeket és érzékeket, nem volt más, csak — művészet.

Szerencsés gondolatnak kell tartanunk *Somogyinak* azt az ötletét, hogy a régi klaszikusokat sorban fölleveníti s színre hozza. Legalább megéri a közönség, hogy a művészetet is lehet élvezni, nemcsak a kaviárt.

Offenbach pedig az operett-zenének olyan klasszikus művelője, a kinek minden egyes alkotása örökbecsű. Mikor véletlenül egy-egy elfeledettnek hitt művét halljuk s azt ujdonságként élvezzük, akkor látjuk, hogy mégis csak többet ér ez a régi operett-zene a mai operett-táncznál, a régi kedves bohóságok a mai triviális élceknél.

Ismételjük, a tegnapi fölfrissítés találja meg folytatását. Még pedig az előadásban is. A színészek is igaz ambícióval igyekeztek feladatuknak megfelelni. *Szathmáry* kacagató mókái, *Tihanyi* ügyes játéka, *Bekési*, *Horváth* és *Rédei* csinos éneke a férfiak részéről, a női szereplők közül *Aradi* Aranka és *Pogány* Janka éneke és játéka, *Agnelly* csinos megjelenése, mind biztosították a sikert.

Megtalálták egymást előadók és közönség. Az egyik egész lelkével igyekezett élvezetet szerezni a másíknak egész lelkéből, zavartalanul, tisztán tudott élvezni.

És ezt mind Offenbach kedves, dallamos zenéje tette.

Közönség szép számmal volt, úgy hogy a darab több előadást is megérhet még.

Dunanan apó és fia utazása. Offenbachnak ez a pompás operettje, a mely tegnap oly nagy sikerrel került színre a Szigligeti színházban, meg ma este másodsor, ugyanazzal a szerepkiosztással, mint tegnap este

Vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban, d. u. 3 órakor félhétórakkal színre kerül: *A vándorlegény*, Eysler pompás operettje; este pedig *a Drótostól* Lehár-féle operett, amelynek a múlt idényben oly nagy sikere volt.

Utazás az özvegyiség felé. Ez a kitűnő, mulattató vigjáték lesz a Szigligeti színház legközelebbi premierje. A darab már teljesen be van tanulva s a szerepeket a színház elsőrangú erői játszszák.

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Mödling, nov. 4. Ő felsége ma Paar gróf és Bolfras báró főhadsegédek, Gosani marquis szárnysegéd kíséretében délelőtt 9 órakor udvari különvonaton ideérkezett.

Politikai hírek.

Budapest, nov. 4. (Saját tud. távirata.) A függetlenségi pártban Kossuth Ferencz elnököl. Napirend előtt Molnár Ákos reflekrált a Független Magyarország támadására. Kijelenti, hogy az olasz provizóriumos vitában nem vett részt mert a szerződést előnyösnek tartotta bár közjogi szempontból elítélte. De ennek kifejtését a párt nagyteljeségű közjogásaira bízta. Visszaautasítja a támadást, megfelelő lépéseket megteszi Lengyel Zoltán ismerteti.

Polónyi indítványára a párt újból kimondta, hogy mindenki tehetségéhez mérten a harczban

részt vegyen. Néppártiak elhatározták, hogy a párt álláspontját holnap ülésén Rakovszky István ismerteti.

Magyar miniszterek Bécsben.

Bécs, nov. 4. Khuen-Héderváry gróf és Berzeviczy, Lukács és Hieronymi és Lukács miniszterek tegnap visszatértek Bécsbe.

Képviselőválasztás.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. (Saj. tud. táv.) A gyergyó-szent-miklósi választókerület volt képviselőjének, Lázár Menyhértnek elhalálása folytán megüresedett mandátumára ma ejtik meg a választást. A szabadalvüparti dr. Lázár János ellen *Sümegei* Vimos függetlenségi párti a jelölt. A felvonulás reggel 8 órakor történt a legnagyobb rendben. A jelölés után fél 9 órakor kezdődött a szavazás. Mindkét párt részéről igen sok választó van jelen. A rend fenntartása végett egy század katonaságot és 70 csendőrt vezényeltek ki. Eddig a nyugalom nem zavarta semmi.

Gyergyó-Szent-Miklós, nov. 4. (Saj. tud. táv.) A választás rendben folyik. Fél 11 órakor dr. Lázár szabadalvüpartinak 146, *Sümegei* függetlenségipártinak 115 szavazata volt.

Salsburgi határozat.

Budapest, nov. 4. (Saj. tud. táv.) A Salsburgi tartománygyűlés elhatározta, hogy felszólítja a kormányt, hogy mindent készítsen elő, hogy a gazdasági különválás esetén Ausztria készen álljon.

Képviselők afférja.

Budapest, nov. 4. (Saját tud. táv.) A képviselőház tegnapi incidense miatt *Lengyel* Zoltán lapjában megtámadta Just Gyulát. A megtámadott párbajra akarta kihívni Lengyelt, de lebeszélék róla s így sajtópöröl indit.

Véres tüntetések Innsbruckban.

Innsbruck, nov. 4. Ma éjjel itt komoly rendzavargások voltak. A német diákok megtámadtak néhány olasz tanuló, kik éjjel 11 órakor jöttek ki a Fehér Kereszt vendéglőből. Az olaszok revolverrel löttek és többeket megsebesítettek. A vendéglőt, a melyben 120 olasz tanuló gyűlt össze, nagy néptömeg szállta meg, de a rendőrség megakadályozta behatolásukat. A polgármester tárgyalta a németekkel, hogy engedjék az olaszokat a városházára menni. Az olaszokat csoportonként kísérték a városházára, mivel azonban a zavargás nőtt és a koresmákat, a melyekben olaszok voltak, kövel dobálták és az olaszokat tetteleg bántalmazták, éjjel 2 óra felé katonaság vonult ki és kiűritette az utcákat.

Innsbruck, nov. 4. Azok a demonstrációk, amelyekkel a német diákok az olasz nyelvű jogi fakultás ünnepélyes megnyitását megakarták akadályozni, óriási dimenziókat öltenek. Az orosz diákok őrzésére a rendőrségi készenlét elégtelennek bizonyult. Valóságos utcai harc fejlődött ki. Mindkét részéről revolverekkel lövöldöztek. Állítólag eddig több mint kétszáz revolverlövést tettek.

Innsbruck, nov. 4. Eddig megállapították, hogy kilenc ember sebesült meg. Köztük ketten életveszélyesen. Egy olasz diák meghalt. A demonstráció a Fehér-kereszt épülete előtt folyik és egyre veszedelmesebb jelleget ölt.

A rendőrség képtelen a rendet helyreállítani és katonaságot akviráltak. A harc valóssággal adáz és az olaszok és németek egyformán őrzöngő dühvel rontanak egymásra. A városban az izgato tság óriási. Az egész város szinte ostromállapotban van.

Innsbruck, okt. 4. A Fehér Kereszt épületét lerombolták. A demonstráció folyton tart, sőt növekedőben van. A pánik leirhatatlan. Hírlik, hogy a sebesültek közül ketten meghaltak. Eddig beláthatatlan, hogy a tüntetések mikor érhetnek véget.

Innsbruck, nov. 4. (Saját tud. táv.) A katonaság kivonult és szuronyrohamot intéztek a tanulók ellen. Pezsei nevű festőt keresztül döfték. Meghalt. Sokan veszedelmesen megsebesültek. A német tüntetők éjjel lerombolták az olasz jogi fakultás épületét.

Ertler Innsbruck polgármestere, a történeteket táviratban tudatta Körberrel, a lakosság követeli, hogy az olasz fakultást azonnal bezárják. Az eset következményeiért a kormányt teszik felelőssé. A lapok rendkívüli kiadásban gyászszegéllyel jelentek meg, ezzel a fölirással: *Német vér folyt.*

A mikadó születésnapja.

Tokio, nov. 4. császár születésnapját az egész országban megünnepelték. A császár két egész hadosztály felett tartott diszszemlét.

NYILTÉR.

Zala Ferencz és Társa

megnagyobbított áruházában

Főutca és Bémertér.

Legnagyobb választék:
a legujabb uri kalapok,
cipők és fehér-
neműekben, folytonos
ujdonságok nyakkendőhöz
és sportezikékben.
LOVACRIN
mesés hatású hajnövesztőszer
főraktára.

REGÉNYCSARNOK.

Egy kis hazugságért.

Németből: Nelly.

Minden olyan nagy figyelemmel volt Edit izléséhez mérve, hogy lehetetlen volt észre nem venni, hogy mindez nagyon gondos és szorgos kezek munkája. Edit meg is köszönte mindjárt fivérének minden fáradságát, a ki elhárított magáról minden érdemet, mert mint mondta, az elrendezésnek legnagyobb része az öreg házvezetőné, Zsuzsanna terve szerint való, mert neki jobban kellett ismerni egy fiatal urnó izlését. Volt azonban valami, a miért a köszönet már egészen Egon grófot illette. Volt most Edit hálószobájában egy kis ajtó, a mely régebben nem volt meg. E mögött egy kis csigalépcsőt talált a fiatal leány, mely egy kis rejtett ajtón át egyenest a kápolnába vezetett. Edit mikor ezt meglátta, a meghatottságtól könyezve mondott köszönetet:

*Jó testvérem! Ez már igazán a te műved! Csakugyan volt mindenre gondod, a mi nekem

örömet szerezhet. Hogy háláljak meg neked ennyi jószágot? *

Egon gróf szeretettel szorította meg nővére kezét, és így válaszolt: »Hogy háláljak meg? Érezd magad jól a te birodalmodban; varázsold vissza megint azt a napsugaras derűt lakásunkba, a mit rideg falak már olyan régen nélkülöztek! *

Ugy is lett valóban. A kedves, vigkedélyű grófi gyermek megérkezéssel új élet kezdődött a Hohensteinok kastélyában. Minden nap derűsebb, tényszerűbb színben tűnőkölt, a mióta az addig csendes helyeken Edit hangja, ezüst nevetése felhangzott; a mióta a nagy kölépcsőkön, s vastag szőnyegekken fúrge lépéseivel tova siklott a fiatal grófnő.

Az egész szolgaszemélyzet hévvel rajongott érte, a fiatal urnót valósággal a tenyerén hordozta mindenki; igazán vetélkedtek rajta, hogy még legtitkosabb gondolatát is teljesítsék sőt megelőzzék. Ha Editnek a jelleme még nem lett volna megerősödve, egészen kifejlődve, ez a nagy szeretet csak kárára lett volna. Így azonban szelid természetű. mélyen vallásos érzülete meg őrizte az elbizakodottságnak minden veszedelmétől. Nála is úgy történt, mint a hogy az minden nemes léleknel történni szokott: minél jobban érezte mások szeretetét, annál jobban érezte, hogy neki is szeretettel kell ezt viszonoznia. Volt is elég alkalma — igaz, kereste is, — hogy jószágának és szeretetének minél több kifejezést adjon. Igyekezett minde kit a kívül találkozott, szeretettel venni körül, igazán megörvendeztetni, boldoggá tenni. — Minden fájdalmat csillapított a mennyiben hatalmában állott. Így multak az első hónapok, szakadatlan munkában, de zavartalan boldogságban is.

A viszonya két testvér közt napról-napra bensőbb, és bizalmasabb lett. Lelkük nemes gondolkozása, magasztos érzelmekkel teljes volt; ép ezért hamar megértették egymást, s bizalmas szeretetük szorosán fűzte őket össze, annál is inkább, mert különben mindenkitől egész idegenen érezték magukat: a kik egészen egymásra vannak utalva. Egon gróf annyi figyelemmel, annyi gyöngédséggel vette körül nővérét, a a mennyit ettől a különben büszke, zárkózott jellemű emberről igazán senki sem hihetett volna.

Edit pedig a maga részéről viszont odaadó szeretettel, hálával, sőt igazi tisztelettel volt idősebb, komoly fivére iránt. A mennyire rajta állott igyekezett azokat a komoly árnyakat elűzni, melyeket néha testvére homlokán észlelt. Honnan eredhetnek ezek valójában? Mi teheti ezt a kedves fivért, másokkal szemben olyan hideggé, olyannyira hozzáférhetetlenné? Miért van itéletében, ha ember társairól kell nyilatkoznia, sokszor az a tompa keserűség, mely Edit nemes lelkére olyan ijesztőleg hat? — Sokszor órákon keresztül töpregett a fiatal leány magában e kérdés felett, de Egont egyenesen megkérdézni nem volt soha bátorsága. Végre azonban egy véletlen eset ezt a kérdést is felvetette köztük.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, nov. 4.

Buza okt. — — — — —	10.01
Buza apr.-re — — — — —	9.85
Rozs okt.-re — — — — —	7.85
Tengeri májusra 1905. — — — — —	7.41
Zab okt. re — — — — —	7.35
Repeze aug.-ra — — — — —	11.20

Értéktözsde.

Budapest, nov. 4.

Os-rákhitelrészvény — — — — —	671.—
Magyar hitelrészvény — — — — —	780.50
Leszámloló bank — — — — —	463.—
Rimamurányi — — — — —	530.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — — —	644.—
Közuti va sut — — — — —	584.—
Városi villam s vasut — — — — —	344.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1904. nov. 4.

Magyar aranyjárdék 4% — — — — —	119
Magyar koronajárdék 4% — — — — —	9.10
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — — —	.89

Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — — —	98.35
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön — — — — —	210.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — — — —	16.3
Oszták járadék papirban — — — — —	99.50
Oszták járadék ezüstben — — — — —	100.—
Oszták járadék aranyban — — — — —	119.50
Oszták korona járadék — — — — —	99.75
1860. oszt. államsorjegyek — — — — —	154.75
Oszták-magyar bankrészvény — — — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — — — —	7.9075
Oszták hitelbank intézeti részvény — — — — —	6.7150
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — — —	656.75
20 frankos arany (Napolendor) — — — — —	19.04
Német birodalmi márka — — — — —	117.57
London vista — — — — —	239.30
Páris vista — — — — —	95.27
20 márkás arany — — — — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártelep: BÉKÉSCSABÁN. Gyári-raktár: NAGYVÁRADON, Szent László-ter, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern styllben, gazdag választékban, yári árban.

Szolid, szabott árak!

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a **Kovács L. Társa divatáru cég** Nagyvárad, Zöldfa-utca elején a következő cikkeket:

1 Berliner schal selymezett	15 kr.	1 Szörme boa (Luezia)	57 kr.
1 mtr. Tennis flanel	12 1/2 »	1 mtr. Posztó, koczkás	23 1/2 »
1 » Gráci london	39 »	1 » Angol london	41 »
1 » Himalája szövet	57 »	1 » Harana czibelin	66 »
1 » Bársony parchet	23 »	1 » Atlas parchet	33 »
1 » Mintás bársony	76 »	1 » Gyász kelme	44 »
1 » átka vászon	3.95 »	1 vég Szepességi vászon	4.25 »
1 » Lepedő vászon	4.75 »	1 » Mosó kanavász	3.90 »

1 vég czernás kanavász 4.50 kr., továbbá ágyterítők 75 kr., abruszok 55 kr., törülközők 16 kr., paplanok 150 kr., téli keudők 33 kr., berliner kendők 95 kr., jáger női- és férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szőnyegek 11 kr., takaró pokrócz 89 kn., miderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer cikkek hasonló olcsó árban

Kovács L. és Társa cégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamattal és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölcsonöket nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után fizel.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Az igazgatóság.

739

Ki

hirdetni akar

akár csak apróhirdetéssel is és pedig személyi képviselői, állás, vétel, eladás, haszonbér- és bérlet keresletekkel, előnyösen fordul

Mosse Rudolf

hirdetési irodájához

BUDAPEST.

IV. Ferenciek-tere 3
(Távbeszélő 32-43.)

Ez által a hirdetőre több költség nem, ellenben egész sora az előnyöknek háramlik és pedig: díjtalan szaksz. tanács a hirdetés célszerű szervezésére feltűnő kiállítására és a legalkalmasabb lapok választására nézve stb. Katalógus díjtalan

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytökeje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskére vagy folyószámlára.

Leszámított magán- és üzleti-váltókat a legmérsékeltebb kamattal alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra *zálogkölcson* vagy *folyó számla* alakjában.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapírszelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt *arany és ezüst tárgyakra* valamint *mindennemű ingóságokra* a törvény által megszabott kamattal

Rövid vagy hosszabb lejáratú közönséges vagy törlesztéses jelzálog kölcsonöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozású kölcsonöket convertál 500 koronától kezdve 10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamattal és tőketörlesztési hányaddal

831

mellett, gyors lebonyolítással.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emészthető éledelek, egy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgöres, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodás

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a híres

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitűnő gyógyhatsú növényekből és jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószert lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képzését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még esirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőfőgés, gyomorégés, szélszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy, szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, m. m.: **szorongatás, bél-görcsök, szivdo bogcs, álmatlanság, továbbá vértódlás** a májban, lépben és aranyér bántalmak ezenkötűnő gyógyhatsú növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emészthetelenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoltságok, álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életérőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad.

Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki Csata, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadány, Marcziháza, Nagy-Szalonta, Tenke, Bossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar-Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konvár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyú-Ujfalu, Zsáka, Csökmő, Szeghalom, Vésztó, Okány, Salkád, Kötégán, Gyula, Dobo, Békés, Békés-Csaba stb. stb.

— Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraiban.

Továbbá a gyógyszer-tárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.** 346

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort“ kérni.